

יחידת מודיעין 10 (504) במלחמת סיני

מלחמת סיני (מבצע קדש) החלה כאשר ביום 29 באוקטובר 1956 פרצו כוחות צה"ל לחצי האי סיני וכבשו אותו עד סמוך מאד לתעלת סואץ. המבצע הצבאי ארך 8 ימים.

במקביל, ובתיאום מוקדם עם ישראל, כבשו כוחות צרפתיים ובריטים את תעלת סואץ לכל אורכה (מבצע "מוסקטר") שהיתה קודם לכן בהחזקת חברה מטעמם וביולי 1956 הולאמה ע"י נשיא מצרים ג'מאל עבד אלנאצר.

יחידת מודיעין 10 (לימים 504) שהמערך הסדיר שלה מנה באותם הימים עשרות חיילים בלבד פעלה במלחמה זו בעיקר בתחומים הבאים:

צירוף קת"מים למטרות חקירה (חוקרי שבויים) ואיסוף מודיעין לכוחות:

1. צדוק אופיר מבסיס דרום בבאר שבע – סופח לגדוד הצנחנים 890 בפיקודו של רפאל איתן וצנח יחד עם הלוחמים במיתלה.
2. יוסקה לוי מבסיס אילת – סופח לחטיבה 9 שנעה מאזור אילת לעבר שארם אלשיח'.
3. דוד לוי מבסיס דרום בבאר שבע – סופח לכוחות שלחמו בצפון סיני.
4. צביצ'קו בן יצחק (קצין מילואים) וחיים יעבץ – סופחו לחטיבה 202 בפיקודו של אריאל שרון שפרצה מאזור כונתילה למרכז סיני וחברה לגדוד 890 במיתלה.
5. הקת"מים הנ"ל סייעו לכוחות בחקירת שבויים, בחקירת תושבים בדווים שהיו במרחב הלחימה ואף רתמו קצינים מצרים שבויים לסייע בהסגרת חייליהם ובפעולות שונות.

חקירות במחנות השבויים:

1. השבויים המצרים עד דרגת רב סרן רוכזו במחנה עתלית וקצינים בכירים יותר רוכזו בכלא דמון, בכרמל ליד חיפה.
2. השבויים, ובעיקר הבכירים שבהם נחקרו ע"י קציני היחידה, שבחלקם היו אנשי מילואים, סיפקו מידע רב שכלל גם מידע על עיסקת הנשק הצ'כוסלובקית – מצרית מספטמבר 1955 שנעשתה בהנחיה של ברית המועצות ואשר הטרידה מאד את צה"ל והיתה לאחד הזרזים למלחמה.

איסוף מסמכי שלל:

1. אנשי היחידה נכנסו למפקדות הצבא המצרי בסיני וברצועת עזה ואספו מסמכי שלל רבים שבין השאר שפכו גם הם אור על עיסקת הנשק האמורה.
2. בין המסמכים שנתפסו ברצועת עזה היה דו"ח חקירה מצרי מפורט על מבצע של היחידה עצמה שהביא לחיסולו של מוצטפא חאפט', מפעיל הפידאיון (חוליות חבלה) מרצועת עזה לישראל (מבצע "סריס") שבוצע ביולי 1956.

הקמת "בסיס מודיעין" ישראלי בפורט פואד:

1. הכוחות הצרפתיים נחתו מהים בפורט פואד (נקודת המוצא של תעלת סואץ לים התיכון).
2. אל הכוחות הצרפתיים הצטרפו 4 ישראלים כשהם לבושים מדי הצבא הצרפתי, לביצוע משימות מיוחדות ("מבצע תושיה"). הארבעה היו:
 - א. אברהם דר ויעקובה כהן מיחידה 188 באמ"נ. דר היה אחד המדריכים של רשת הריגול היהודית שפעלה במצרים ואשר נפלה ב-1954 (מה שנודע לימים בשם "עסק הביש" או "הפרשה"). משימתם היתה לנסות לשחרר מהכלא בקהיר את עצורי הפרשה במידה והכוחות הבריטים והצרפתים יגיעו לקהיר, דבר שלא אירע.
 - ב. לובה אליאב – נשלח כדי לסייע בחילוץ והעלאת יהודים ממצרים לישראל. אליאב הצליח להביא להעלאת 67 יהודים מפורט סעיד על גבי ספינה ישראלית שהסתננה לנמל.
 - ג. יעקב גזית (זאגה) – קת"מ מהיחידה שנשלח לצורך איתור וגיוס סוכנים ואיסוף מודיעין.
3. ארבעת הישראלים הנ"ל התמקמו בבסיס יחד עם הכוחות הצרפתיים בפורט סעיד, סייעו זה לזה, ופעלו כ"בסיס מודיעין" ישראלי עד סמוך למועד פינוי ה"כוחות הזרים" ממצרים ביום 22 בדצמבר 1956.

